

تأثیر مکانیزم‌های داخلی حاکمیت شرکتی شامل ویژگی‌های هیات مدیره و حسابرسی داخلی بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری

فاطمه مالچی، مربی، گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور، جمهوری اسلامی ایران

Fatemeh.malchi@gmail.com

چکیده- هدف این تحقیق بررسی تأثیر مکانیزم‌های داخلی حاکمیت شرکتی شامل ویژگی‌های هیات مدیره بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری است. بدین منظور نمونه‌ای به تعداد ۸۲ شرکت از شرکت‌های غیرمالی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۱، تعداد ۳۸۵ مشاهده انتخاب و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های حاصل از تحلیل رگرسیون حاکی از این است که متغیرهای قیمت سهام و سود هر سهم تأثیر معنی‌داری بر ویژگی‌های هیات مدیره ندارند. اگرچه نتایج حاصل از همبستگی نشان از وجود رابطه مثبت و معنی‌داری بین مربوط بودن اطلاعات حسابداری و ویژگی‌های هیات مدیره دارد. همچنین نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های مربوط به ویژگی‌های هیات مدیره نشان می‌دهد که متغیرهای وجود حسابرسی داخلی، دوگانگی پست هیات مدیره، استقلال هیات مدیره، استقلال رئیس هیات مدیره، اندازه هیات مدیره (بدون تأثیر متغیر کنترل)، نمی‌تواند بر سود هر سهم و قیمت سهام تأثیرگذار باشد. با وجود این نتایج غیرمؤثر و غیرمعنی‌دار، نتایج مربوط به فرضیه اندازه هیات مدیره و تعداد دوره تصدی پست هیات مدیره حاکی از وجود رابطه منفی و معنی‌دار با قیمت سهام بعنوان شاخص مربوط بودن ارزش اطلاعات حسابداری دارد.

واژگان کلیدی: مربوط بودن اطلاعات حسابداری، سود هر سهم، قیمت سهام، وجود حسابرسی داخلی، دوگانگی پست هیات مدیره

مقدمه

بحران ۱۹۲۹ که به موجب آن حسابداران به دلیل ارائه نکردن استانداردهای حسابداری به‌خصوص در زمینه همسانی رویه، مورد انتقاد شدید قرار گرفتند، سبب شد تا ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط شرکت‌های سهامی در بورس نیویورک ضرورت یابد. پس از این بحران، سازمان بورس نیویورک در سال

۱۹۳۳ برای اولین بار از کلیه شرکت‌هایی که درخواست پذیرش در بورس نیویورک را داشتند، خواست تا صورت‌های مالی حسابرسی شده ارائه کنند. حساب‌رسان در گزارش حسابرسی خود باید در مورد منصفانه بودن و رعایت اصل ثبات رویه، اظهارنظر می‌کردند و برای نخستین بار اعلام می‌داشتند که صورت‌های مالی طبق رویه‌های پذیرفته شده حسابداری تهیه شده است (هندریکسن و ون‌بردا، ۱۹۹۲).

حسابرسی مستقل که به موجب بحران ۱۹۲۹ الزامی شد، به نظر قوش (۲۰۰۷)، اخیراً به طور شایانی به عنوان یک مکانیسم نظارت شرکتی مورد توجه قرار گرفته است. وی معتقد است، سیستم نظارت داخلی و برون سازمانی مکمل یا جانشین یکدیگرند و هر دو ارزش شرکت را تحت تأثیر قرار می‌دهند.

وجود اطلاعات مالی قابل اتکا یک عامل مهم در جهت اخذ تصمیم‌های سرمایه‌گذاری است؛ پژوهش‌های پیشین (بیسلی، ۱۹۹۶؛ کلین، ۲۰۰۲؛ و ژی و همکاران، ۲۰۰۳)، بیانگر این است که ویژگی‌های هیأت‌مدیره و مالکیت شرکت بر کیفیت گزارشگری مالی موثر است. براساس استانداردهای حسابرسی شماره ۲۰۰ ایران، هدف حسابرسی صورت‌های مالی این است که حساب‌رسان بتواند درباره این که آیا صورت‌های مالی از تمام جنبه‌های بااهمیت، طبق استانداردهای حسابداری، تهیه شده است یا خیر، اظهارنظر کند. در نتیجه، یک شاخص معتبر جهت اندازه‌گیری کیفیت در ارائه اطلاعات و تطابق گزارش‌های ارائه شده با رویه‌های پذیرفته شده حسابداری، گزارش حسابرسی است. بنابراین، می‌توان چنین بیان داشت که دریافت اظهارنظر مقبول حسابرسی، در سایه کیفیت گزارشگری مالی امکان‌پذیر است و عدم وجود کیفیت گزارشگری مالی، دریافت نظر تعدیل شده حساب‌رسان را به دنبال دارد. این پژوهش، اثر مکانیزم‌های داخلی حاکمیت شرکتی شامل ویژگی‌های هیأت‌مدیره و حسابرسی داخلی بر مربوط بودن ارزش اطلاعات حسابداری در بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی قرار گیرد.

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

یکی از معیارهای کیفیت اطلاعات حسابداری را می‌توان میزان استفاده از این اطلاعات، توسط مالکان، در تصمیمات مربوط به قیمت‌گذاری سهام دانست؛ به عبارت دیگر، اگر اطلاعات حسابداری از نظر مالکان دارای کیفیت لازم (مربوط و قابل اتکا) باشد، در ارزش‌گذاری سهام از آن استفاده می‌کنند. این معیار کیفیت اطلاعات حسابداری در برخی از تحقیقات حسابداری از جمله مطالعه حبیب و عظیم (۲۰۰۸) به کار برده شده است. بنابراین می‌تواند از ارتباط بین ارقام حسابداری و قیمت سهام که به عنوان مربوط بودن ارزش اطلاعات

حسابداری شناخته می‌شود، به عنوان معیاری جهت سنجش کیفیت اطلاعات حسابداری استفاده کرد (بارس و همکاران، ۲۰۰۱). مربوط بودن اطلاعات مالی بدین معنی است که اطلاعات موردنظر بر تصمیمات اقتصادی استفاده‌کنندگان در ارزیابی رویدادهای گذشته، حال یا تأیید یا تصحیح ارزیابی‌های گذشته آنها مؤثر واقع شود. ویژگی مربوط بودن اطلاعات مبتنی بر مفاهیم سودمندی در پیش‌بینی و انتخاب خاصه اندازه‌گیری است (کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، ۱۳۸۱).

هدف حسابداری فراهم آوردن اطلاعات مالی برای استفاده‌کنندگان، در جهت کمک به بهبود فرآیند تصمیم‌گیری می‌باشد، در حالی که هدف از انجام تحقیقات و مطالعات حسابداری ارزیابی مفید بودن اطلاعات برای سرمایه‌گذاران و سایر استفاده‌کنندگان می‌باشد. صورت‌های مالی منابع بسیار مهمی از اطلاعاتی می‌باشند که سرمایه‌گذاران در تصمیم‌گیری‌های مربوط به سرمایه‌گذاری به آن نیاز دارد (هادی، ۲۰۰۶). رفرنیر و دمانتیر (۲۰۰۲) بیان نمودند، در صورتی داده‌های حسابداری، معیار مناسبی درباره عملکرد شرکت هستند، که اثر آنها بر روی قیمت سهام مشاهده شود. در آن صورت آنها ارقام مربوطی بوده و استفاده از این داده‌ها، اطلاعات مربوطی درباره ارزش شرکت فراهم می‌کند، که ارتباط تنگاتنگی با قیمت‌های بازار دارد. همچنین مفهوم مربوط بودن در انطباق با بیانیه مفهومی مربوط بودن اطلاعات حسابداری، که در چارچوب نظری حسابداری و گزارشگری مالی آمده است، می‌باشد (IASB، ۱۹۸۹). راهبری شرکتی مطلوب باید برای هیات مدیره و مدیریت، انگیزه‌های مناسبی ایجاد کند تا اهدافی را که به نفع شرکت و سهامداران آن است دنبال نمایند.

دوگانگی وظیفه مدیرعامل به این موضوع اشاره دارد که مدیرعامل کسی است که رئیس هیات مدیره هم باشد. در این صورت مدیرعامل موقعیت قدرتمندی در هیات مدیره دارد، که این امکان را به وجود می‌آورد ولی از ارائه اطلاعات نامطلوب به افراد برون سازمانی خودداری می‌کند. هنگامی که مدیرعامل هر دو وظیفه را به عهده دارد، بر تصمیمات و فعالیت‌های خود نظارت می‌کند. از این رو ممکن است فعالیت‌های شرکت در جهت نفع سهامداران انجام نشود. در یک نظام راهبری شرکتی مطلوب، انتظار می‌رود که وجود رئیس هیات مدیره مستقل، به یک هیات مدیره شفاف‌تر و در نتیجه افشای بیشتر منجر شود و برعکس (وان و همکاران، ۲۰۰۹). به عبارت دیگر بین یکسان بودن نقش مدیرعامل و رئیس هیات مدیره و افشای اختیاری رابطه منفی وجود دارد. ترکیب هیات مدیره که با تعداد اعضای غیرموظف اندازه‌گیری می‌شود به طور معناداری با افشا رابطه مستقیم دارد. بودن اعضای غیرموظف در هیات مدیره به تنظیم بهتر فعالیت‌ها و جلوگیری از فرصت‌طلبی

مدیران می‌انجامد (انگ و مک، ۲۰۰۳). عملکرد مدیران هیات مدیره می‌تواند به عنوان یک سازوکار کنترل داخلی در فرآیند تصمیم‌گیری شرکت با مدیران غیرموظف غیراجرایی بیشتر، اطلاعات بیشتری در رابطه با سرمایه فکری افشا می‌کند (تالیگان و همکاران، ۲۰۱۱).

از دیگر سازوکارهای نظام راهبری شرکتی که بر افشای اختیاری اطلاعات اثر می‌گذارد وجود حسابرسی داخلی می‌باشد. از آنجا که وظیفه‌ی حساب‌برسان داخلی بازرسی و ارزیابی موثر بودن نحوه انجام وظایف قسمت‌های مختلف سازمان و آزمون تقسیم کنترل داخلی و میزان موثر بودن دستورالعمل‌ها و ... است، بر افشای اختیاری اثرگذار می‌باشد.

کوپن، هیبت‌الله و حیان (۲۰۱۳) به این نتیجه رسیدند که افزایش و اصلاحات ارزش مربوط بودن بیشتر به شرکت‌های کوچکتر تعلق دارد، شرکت‌هایی با نرخ رشد پایین‌تر و شرکت‌هایی با دارایی‌های ثابت مشهود بیشتر و اصلاحات ارزش مربوط بودن در بازار سهام پررونق، معمولاً کمتر به چشم می‌خورد.

سیبل کارگین (۲۰۱۳) به این نتیجه رسید که ارزش مربوط بودن اطلاعات حسابداری با در نظر گرفتن ارزش دفتری اطلاعات در طول سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۰۵ بهبود یافته است، در حالی که بهبودی در ارزش مربوط بودن سودها مشاهده نشده است.

اندرو و همکاران (۲۰۱۳)، رابطه حاکمیت شرکتی و سقوط قیمت سهام شرکت‌ها را مورد بررسی قرار دادند. و بررسی نمودند که آیا سیستم‌های اداره امور شرکت‌ها قادر به پیش‌بینی گرایش آن‌ها به تجربه سقوط قیمت سهام ویژه شرکت می‌باشند یا خیر؟ یافته‌ها نشان‌دهنده، اقدامات نظارتی هستند که ساختار مالکیت شرکت، ابهامات حسابداری، ساختار هیئت مدیره و فرآیند مربوط به سقوط‌های آتی را احاطه کرده‌اند. این روابط گاهاً نامتقارن، برای افزایش و کاهش اقدامات نظارتی هستند و برای شرکت‌ها با مشکلات نمایندگی بزرگتر، قوی‌تر هستند.

فرضیه‌های تحقیق

۱. بین سود هر سهم و وجود واحد حسابرسی داخلی رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۲. بین سود هر سهم و دوگانگی سمت یا پست رییس هیات مدیره و مدیرعامل رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۳. بین سود هر سهم و استقلال هیات مدیره رابطه معنی‌داری وجود دارد.

۴. بین سود هر سهم و استقلال رییس هیات مدیره رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۵. بین سود هر سهم و اندازه هیات مدیره رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۶. بین سود هر سهم و دوره تصدی رییس هیئت مدیره رابطه معنی‌داری وجود دارد.

روش‌شناسی تحقیق

در این تحقیق، با توجه به نوع داده‌ها و روش‌های تجزیه و تحلیل آماری موجود، از روش اقتصادسنجی داده‌های مقطعی (سالانه) و داده‌های ترکیبی یا تابلویی برای برآورد پارامترهای تحقیق و بررسی آزمون فرضیه‌ها استفاده خواهد شد. زیرا ارزش کمی متغیرهای مستقل و وابسته از یک سو، مربوط به شرکت مقطع‌های مختلف بوده و از سوی دیگر، دوره زمانی ۱۳۹۱-۱۳۸۵ (سری زمانی) را دربر می‌گیرد. در چنین حالتی برای حصول نتایج منطقی، از روی داده‌های ترکیبی استفاده می‌شود.

الف) مدل تحقیق

$$\text{VALREL} = \alpha + \beta_1 (\text{AUD\_COM}) + \beta_2 (\text{R\_DUAL}) + \beta_3 (\text{B\_IND}) + \beta_4 (\text{B\_SIZE}) + \beta_5 (\text{CHAIRNON\_EXE}) + \beta_6 (\text{CHAIRTEN}) + \beta_7 (\text{SIZE}) + \varepsilon$$

ب) متغیرهای تحقیق

متغیرهای تحقیق عبارتند از:

- قیمت سهام (S-P): قیمت سهام در بورس اوراق بهادار، نشان‌دهنده ارزش سرمایه‌گذاری است. قیمت سهام همان قیمتی است که بر روی اوراق سهام درج می‌شود. در اینجا قیمت سهام براساس قیمت آن در روز پایانی سال مالی مورد محاسبه قرار گرفته است.
- سود هر سهم (EPS): از تقسیم سود خالص پس از کسر مالیات بر تعداد سهام عادی در پایان سال به دست می‌آید.
- واحد حسابرسی داخلی (INT-AUD): در صورتی که شرکت موردنظر واحد حسابرسی داخلی داشته باشد "۱" و در غیر این صورت "۰" در نظر گرفته می‌شود.
- تصدی همزمان دو پست رییس هیئت مدیره و مدیرعامل توسط یک شخص (R-DUAL): یک متغیر مجازی صفر و یک است. در صورتی که مدیرعامل، رئیس یا نایب رئیس هیئت مدیره باشد، مقدار صفر و در غیر این صورت مقدار یک را اختیار می‌کند.

- استقلال هیئت مدیره (B_IND): این متغیر از نسبت مدیران غیرموظف هیئت مدیره به کل اعضای هیئت مدیره، بدست می‌آید.
- اندازه هیئت مدیره (B-SIZE): عبارتست از تعداد مدیرانی (اعم از موظف و غیرموظف) که عضو هیئت مدیره هستند.
- استقلال رئیس هیئت مدیره (CHAIRNON_EXE): این متغیر یک متغیر مجازی صفر و یک است. در صورتی که رئیس هیئت مدیره فاقد پست اجرایی در شرکت باشد مقدار یک و در غیر این صورت مقدار صفر را اختیار می‌کند.
- تعداد دوره تصدی رئیس هیئت مدیره (CHAIRTEN): از مجموع سال‌هایی که رئیس هیئت مدیره، دارای این پست در شرکت بوده است بدست می‌آید.
- اندازه شرکت (F_SIZE): اندازه ی شرکت به صورت لگاریتم طبیعی مجموع دارایی‌های پایان دوره محاسبه می‌شود.

روش و ابزار گردآوری داده‌ها

برای جمع‌آوری داده‌های تحقیق از دو روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. در بخش کتابخانه‌ای مبانی نظری پژوهش از کتب و مجلات تخصصی فارسی و لاتین و مقالات متعدد استخراج شده است و در بخش میدانی پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات موردنیاز از فایل‌های فشرده که توسط سازمان بورس اوراق بهادار تهران منتشر شده و نیز نرم‌افزارهای تدبیرپرداز و سایت‌های موجود در اینترنت استفاده می‌شود.

جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه

جامعه‌ی آماری تحقیق حاضر، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از ابتدای سال ۱۳۸۵ تا پایان سال ۱۳۹۱ به مدت ۷ سال بوده است که در طی این دوره عضویت خود را در بورس اوراق بهادار حفظ کرده‌اند. برای دستیابی به نتایج قابل اتکا، شرکت‌هایی که پس از سال ۱۳۸۵ وارد بورس شده یا در طی دوره‌ی تحقیق از بورس خارج شده‌اند در جامعه‌ی آماری قرار نخواهند گرفت. افزون بر این، جامعه‌ی آماری با استفاده از شرایط زیر تعدیل می‌شود:

(۱) نمونه شامل شرکت‌های از نوع تامین کننده‌ی مالی، سرمایه‌گذاری و بیمه‌ای نباشد.

۲) شرکت‌های موردنظر در دوره زمانی پژوهش و در تمامی سال‌های مورد بررسی در بورس اوراق بهادار حضور داشته باشند، توقف معاملات آنها بیشتر از سه ماه نباشد و داده‌های موردنیاز تحقیق در قلمرو زمانی یادشده موجود باشد.

۳) شرکت‌های نمونه دارای سال مالی منتهی به پایان سال تقویمی (۲۹ اسفند) باشند.

۴) داده‌های متغیرهای تحقیق برای شرکت‌های موردنظر قابل دسترس باشد.

۵) شرکت‌های موردنظر نباید زیان‌ده باشند.

۶) شرکت حداقل سه سال متوالی سود تقسیم کرده باشد.

۷) تا قبل از سال ۱۳۸۵ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند.

حجم نهایی نمونه پس از اعمال شرایط فوق ۸۲ شرکت گردیده است.

روش و ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این تحقیق برای گردآوری داده‌های مربوط به متغیرها از صورت‌های مالی فراهم آمده در سایت بورس و همچنین بانک اطلاعاتی تدبیرپرداز استفاده شده است. برای آماده‌سازی اطلاعات از نرم‌افزار Excel استفاده شده است، به این ترتیب که پس از استخراج اطلاعات مربوط به متغیرهای مورد بررسی از منابع ذکر شده این اطلاعات در کاربرگ‌های ایجاد شده در محیط این نرم‌افزار وارد گردیده و سپس محاسبات لازم برای دستیابی به متغیرهای مورد بررسی انجام شده است. پس از آماده‌سازی متغیرها با استفاده از نرم‌افزار Excel و انجام محاسبات لازم جهت دستیابی به متغیرهای موردنیاز جهت تحقیق برای تخمین مدل‌های اقتصادسنجی با استفاده از داده‌های گردآوری شده از نرم‌افزار Stata استفاده شده است.

شاخص‌های توصیفی متغیرها

قبل از این که به آزمون فرضیه‌های پژوهش پرداخته شود، متغیرهای پژوهش به صورت خلاصه در جدول شماره (۱) از جنبه آمار توصیفی مورد بررسی قرار می‌گیرد. این جدول حاوی شاخص‌هایی برای توصیف متغیرهای تحقیق می‌باشد. جدول (۱) نشان می‌دهد که متغیرهای تحقیق دارای چه ویژگی‌هایی هستند، ستون اول این جدول بیان می‌کند که تعداد کلیه داده‌ها برای تمامی متغیرهای مورد مطالعه برابر با ۵۵ عدد در سال و بالغ بر ۳۵۸ عدد در ۷ سال می‌باشد و ستون دوم میانگین متغیرهای جمع‌آوری شده را به تفکیک نشان می‌دهد،

که به عنوان مثال میانگین قیمت سهام ۴۵۰۷,۵۹۳ است. ستون سوم واریانس و پراکندگی متغیرها را حول میانگین نمایش می‌دهد که واریانس قیمت سهام ۶۳۵۴,۶۰۷ می‌باشد. ستون چهارم و پنجم میزان بیشترین و کمترین داده‌ها را نشان می‌دهد که تغییرات بزرگترین و کوچکترین اعداد را به عنوان دامنه تغییرات توصیف می‌کند.

جدول (۱) شاخص‌های توصیف‌کننده متغیرهای تحقیق

شاخص‌ها	تعداد	میانگین	واریانس	بالا ترین	پایین ترین
متغیرها					
قیمت سهام	۵۳۸	۴۵۰۷,۵۹۳	۶۳۵۴,۶۰۷	۵۷۳۹۲	۳۰۲
سود هر سهم	۵۳۸	۷۷۸,۸۹۱۵	۱۰۶۹,۹۵۲	۷۲۱۱,۱۷۴	-۱۵۶۴,۹-
واحد حسابرسی داخلی	۵۳۸	۰,۴۹۴۴۲	۰,۵۰۰۴۳	۱	۰
دوگانگی پست هیات مدیره	۵۳۸	۰,۸۶۹۸۸	۰,۳۳۶۷۳	۱	۰
استقلال هیئت مدیره	۵۳۸	۰,۶۳۴۵۵	۰,۲۲۰۲۷	۱	۰
اندازه هیئت مدیره	۵۳۸	۵,۱۵۰۵۵	۰,۵۸۰۲۵	۱۰	۳
استقلال رئیس هیئت مدیره	۵۳۸	۰,۸۱۰۴۰	۰,۳۹۲۳۴	۱	۰
تعداد دوره تصدی رئیس هیئت مدیره	۵۳۸	۳,۷۳۴۲۰	۳,۸۶۰۹۴	۲۱	۱
اندازه شرکت	۵۳۸	۲۹۴۷۷۸۲	۹۹۰,۸۴۹۹	۶۸۲۷۰	۱,۰۳

جدول ضرایب همبستگی

برای بررسی وجود و جهت همبستگی خطی بین متغیرهای تحقیق، آزمون ضرایب همبستگی انجام شده و نتایج آن در جدول (۲) ارائه شده است. نتایج ارائه شده نشان می‌دهد که ضریب همبستگی بین قیمت سهام و سود هر سهم (۰,۷۹۰۴) نشان‌دهنده آن است که رابطه بین قیمت سهام و دوگانگی پست هیئت مدیره و استقلال رئیس هیئت مدیره مثبت و معنادار است و بطور تقریبی ۸۰٪ همبستگی وجود دارد، همچنین رابطه بین قیمت سهام و استقلال هیئت مدیره (۰,۰۹۳۱)، اندازه هیئت مدیره (۰,۱۱۰۶) و وجود حسابرسی داخلی (۰,۰۹۰۰) همبستگی معناداری وجود دارد و بین قیمت سهام و اندازه شرکت رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد. با افزایش قیمت سهام، دوگانگی پست هیئت استقلال هیئت مدیره، استقلال رئیس هیئت مدیره، اندازه هیئت مدیره و وجود حسابرسی داخلی نیز افزایش یافته و تعداد دوره تصدی رئیس هیئت مدیره (۰,۰۷۰۷-) و اندازه شرکت (۰,۰۵۴۴-) کاهش خواهد یافت.

جدول (۲) ضریب همبستگی متغیرهای تحقیق

اندازه شرکت	تعداد دوره تصدی رئیس هیئت مدیره	وجود حسابرسی داخلی	اندازه هیئت مدیره	استقلال رئیس هیئت مدیره	استقلال هیئت مدیره	دوگانگی پست هیئت مدیره	سود هر سهم	قیمت سهام	
								۱,۰۰۰۰	قیمت سهام
							۱,۰۰۰۰	۰,۷۹۰۴	سود هر سهم
						۱,۰۰۰۰	۰,۰۴۲۵	۰,۰۳۰۳	دوگانگی پست هیئت مدیره
					۱,۰۰۰۰	۰,۵۳۹۸	۰,۰۸۷۵	۰,۰۹۳۱	استقلال هیئت مدیره
				۱,۰۰۰۰	۰,۵۶۳۳	۰,۵۲۹۰	۰,۰۵۱۷	۰,۰۵۲۷	استقلال رئیس هیئت مدیره
			۱,۰۰۰۰	-۰,۰۴۶۲	۰,۰۱۰۳	-۰,۰۷۱۸	۰,۰۵۶۶	۰,۱۱۰۶	اندازه هیئت مدیره
		۱,۰۰۰۰	۰,۰۶۳۸	۰,۰۴۲۰	۰,۱۵۷۶	۰,۱۵۴۴	۰,۰۲۹۱	۰,۰۹۰۰	وجود حسابرسی داخلی
	۱,۰۰۰۰	-۰,۰۰۹۰	۰,۱۴۵۹	-۰,۰۰۸۷	-۰,۰۲۸۲	-۰,۰۶۵۷	-۰,۰۷۳۲	-۰,۰۷۰۷	تعداد دوره تصدی رئیس هیئت مدیره
۱,۰۰۰۰	-۰,۰۹۰۳	-۰,۱۴۷۸	۰,۰۷۹۹	-۰,۰۱۵۷	-۰,۰۸۴۰	-۰,۰۴۹۰	-۰,۰۲۲۲	-۰,۰۵۴۴	اندازه شرکت

نتایج برآورد مدل تحقیق

جدول (۳) نتایج برآورد مدل تحقیق بدون متغیرهای کنترلی

$\text{VALREL} = \alpha + \beta_1 (\text{AUD\_COM}) + \beta_2 (\text{R\_DUAL}) + \beta_3 (\text{B\_IND}) + \beta_4 (\text{B\_SIZE}) + \beta_5 (\text{CHAIRNON\_EXE}) + \beta_6 (\text{CHAIRTEN}) + \beta_7 (\text{SIZE}) + \varepsilon$				
سطح معناداری	آماره (t)	مدل		
		Coef	Std.Error	
۰,۹۵۲	-۰,۰۶	-۲۶,۶۵۹۹۵	۴۴۱,۴۰۴۷	(Constant)
۰,۷۸۳	-۰,۲۸	-۴۷,۹۱۹۴۲	۱۷۴,۰۱۵۳	دوگانگی پست هیئت مدیره
۰,۱۴۳	۱,۴۷	۳۹۸,۶۳۷	۲۷۱,۷۳۹۷	استقلال هیئت مدیره
۰,۷۸۲	۰,۲۸	۴۱,۷۲۲۳۹	۱۵۱,۰۱۹۵	استقلال رئیس هیئت مدیره

اندازه هیئت مدیره	۸۰,۷۲۳۷۱	۱۲۲,۴۷۸۲	۱,۵۲	۰,۱۳۰
وجود حسابرسی داخلی	۹۴,۱۵۹۵۷	۹۳,۳۶۹۹۰	۰,۲۹	۰,۷۶۸
تعداد دوره تصدی رئیس هیئت مدیره	-۲۲,۵۱۹۹۵	۲۷,۷۷۱۲۹	-۱,۸۶	۰,۰۶۳
تعداد مشاهدات	۵۳۸			
آماره F	۱,۵۷			
سطح معنی داری آماره F	۰,۱۵۳۱			
R-squared	۰,۰۱۷۵			
Adj R-squared	۰,۰۰۶۴			

نتایج آزمون فرضیه اول تحقیق

جدول (۳) تحلیل رگرسیون حداقل مربعات معمولی تاثیر متغیرهای مستقل تحقیق (وجود حسابرسی داخلی، دوگانگی پست هیئت مدیره، استقلال هیئت مدیره، استقلال رئیس هیئت مدیره، اندازه هیئت مدیره، دوره تصدی پست هیئت مدیره)، را بر روی متغیر وابسته (سود هر سهم) بدون تاثیر متغیرهای کنترلی نشان می‌دهد. نتایج جدول (۲) تاثیر وجود حسابرسی داخلی را بر روی سود هر سهم به عنوان شاخص مربوط بودن اطلاعات حسابداری نشان می‌دهد به عبارت دیگر، به بررسی و آزمون فرضیه اول پژوهش یعنی بررسی رابطه سود هر سهم و وجود حسابرسی داخلی می‌پردازد. همانگونه که ملاحظه می‌شود در این جدول سود هر سهم به عنوان متغیر وابسته و وجود حسابرسی داخلی به عنوان متغیر مستقل محسوب می‌شوند. جدول فوق دارای یک مدل می‌باشد و نشان می‌دهد که سطح معناداری متغیر مستقل یعنی وجود حسابرسی داخلی در مدل بیشتر از ۵٪ (۰,۷۶۸) می‌باشد. این نتایج نشان‌دهنده این است که وجود حسابرسی داخلی تاثیر معنی‌داری بر سود هر سهم ندارد. بنابراین فرضیه اول پژوهش مبنی بر این که بین وجود حسابرسی داخلی و سود هر سهم رابطه معنی‌داری وجود دارد رد می‌شود.

نتایج آزمون فرضیه دوم تحقیق

جدول (۳) تحلیل رگرسیون حداقل مربعات معمولی تاثیر متغیرهای مستقل تحقیق (وجود حسابرسی داخلی، دوگانگی پست هیئت مدیره، استقلال هیئت مدیره، استقلال رئیس هیئت مدیره، اندازه هیئت مدیره، دوره تصدی پست هیئت مدیره)، را بر روی متغیر وابسته (سود هر سهم) بدون تاثیر متغیرهای کنترلی نشان می‌دهد. نتایج جدول (۴-۶) تاثیر دوگانگی پست هیئت مدیره را بر روی سود هر سهم به عنوان شاخص مربوط بودن

اطلاعات حسابداری نشان می‌دهد به عبارت دیگر، به بررسی و آزمون فرضیه دوم پژوهش یعنی بررسی رابطه سود هر سهم و دوگانگی سمت یا پست رییس هیات مدیره و مدیرعامل می‌پردازد. همانگونه که ملاحظه می‌شود در این جدول سود هر سهم به عنوان متغیر وابسته و دوگانگی سمت یا پست رییس هیات مدیره و مدیرعامل به عنوان متغیر مستقل محسوب می‌شوند. جدول فوق دارای یک مدل می‌باشد و نشان می‌دهد که سطح معناداری متغیر مستقل یعنی دوگانگی پست هیئت مدیره در مدل بیشتر از ۵٪ (۰,۷۸۲) می‌باشد. این نتایج نشان‌دهنده این است که دوگانگی پست هیئت مدیره تاثیر معنی‌داری بر سود هر سهم ندارد. بنابراین فرضیه دوم پژوهش مبنی بر این که بین دوگانگی پست هیئت مدیره و سود هر سهم رابطه معنی‌داری وجود دارد رد می‌شود.

نتایج آزمون فرضیه سوم تحقیق

جدول (۳) تحلیل رگرسیون حداقل مربعات معمولی تاثیر متغیرهای مستقل تحقیق (وجود حسابرسی داخلی، دوگانگی پست هیئت مدیره، استقلال هیئت مدیره، استقلال رئیس هیئت مدیره، اندازه هیئت مدیره، دوره تصدی پست هیئت مدیره)، را بر روی متغیر وابسته (سود هر سهم) بدون تاثیر متغیرهای کنترلی نشان می‌دهد. نتایج جدول (۳) تاثیر استقلال هیئت مدیره را بر روی سود هر سهم به عنوان شاخص مربوط بودن اطلاعات حسابداری نشان می‌دهد به عبارت دیگر، به بررسی و آزمون فرضیه سوم پژوهش یعنی بررسی رابطه سود هر سهم و استقلال هیئت مدیره می‌پردازد. همانگونه که ملاحظه می‌شود در این جدول سود هر سهم به عنوان متغیر وابسته و استقلال هیئت مدیره به عنوان متغیر مستقل محسوب می‌شوند. جدول فوق دارای یک مدل می‌باشد و نشان می‌دهد که سطح معناداری متغیر مستقل یعنی استقلال هیئت مدیره در مدل بیشتر از ۵٪ (۰,۱۴۳) می‌باشد. این نتایج نشان‌دهنده این است که استقلال هیئت مدیره تاثیر معنی‌داری بر سود هر سهم ندارد. بنابراین فرضیه سوم پژوهش مبنی بر این که بین استقلال هیئت مدیره و سود هر سهم رابطه معنی‌داری وجود دارد رد می‌شود.

نتایج آزمون فرضیه چهارم تحقیق

جدول (۳) تحلیل رگرسیون حداقل مربعات معمولی تاثیر متغیرهای مستقل تحقیق (وجود حسابرسی داخلی، دوگانگی پست هیئت مدیره، استقلال هیئت مدیره، استقلال رئیس هیئت مدیره، اندازه هیئت مدیره، دوره تصدی پست هیئت مدیره)، را بر روی متغیر وابسته (سود هر سهم) بدون تاثیر متغیرهای کنترلی نشان می‌دهد. نتایج جدول (۳) تاثیر استقلال رئیس هیئت مدیره را بر روی سود هر سهم به عنوان شاخص مربوط بودن

اطلاعات حسابداری نشان می‌دهد به عبارت دیگر، به بررسی و آزمون فرضیه چهارم پژوهش یعنی بررسی رابطه سود هر سهم و استقلال رئیس هیئت مدیره می‌پردازد. همانگونه که ملاحظه می‌شود در این جدول سود هر سهم به عنوان متغیر وابسته و استقلال رئیس هیئت مدیره به عنوان متغیر مستقل محسوب می‌شوند. جدول فوق دارای یک مدل می‌باشد و نشان می‌دهد که سطح معناداری متغیر مستقل یعنی استقلال رئیس هیئت مدیره در مدل بیشتر از ۵٪ (۰,۷۸۲) می‌باشد. این نتایج نشان‌دهنده این است که استقلال رئیس هیئت مدیره تأثیر معنی‌داری بر سود هر سهم ندارد. بنابراین فرضیه چهارم پژوهش مبنی بر این که بین استقلال رئیس هیئت مدیره و سود هر سهم رابطه معنی‌داری وجود دارد رد می‌شود. علاوه بر این ضریب تعیین در مدل (۰,۱۷۵) حاکی از این است که ۱۷,۵٪ از تغییرات سود هر سهم توسط متغیرهای مورد استفاده در مدل تعیین می‌شود.

آزمون فرضیه پنجم تحقیق

جدول (۳) تحلیل رگرسیون حداقل مربعات معمولی تأثیر متغیرهای مستقل تحقیق (وجود حسابرسی داخلی، دوگانگی پست هیئت مدیره، استقلال هیئت مدیره، استقلال رئیس هیئت مدیره، اندازه هیئت مدیره، دوره تصدی پست هیئت مدیره)، را بر روی متغیر وابسته (سود هر سهم) بدون تأثیر متغیرهای کنترلی نشان می‌دهد. نتایج جدول (۳) تأثیر اندازه هیئت مدیره را بر روی سود هر سهم به عنوان شاخص مربوط بودن اطلاعات حسابداری نشان می‌دهد به عبارت دیگر، به بررسی و آزمون فرضیه پنجم پژوهش یعنی بررسی رابطه سود هر سهم و اندازه هیئت مدیره می‌پردازد. همانگونه که ملاحظه می‌شود در این جدول سود هر سهم به عنوان متغیر وابسته و اندازه هیئت مدیره به عنوان متغیر مستقل محسوب می‌شوند. جدول فوق دارای یک مدل می‌باشد و نشان می‌دهد که سطح معناداری متغیر مستقل یعنی اندازه هیئت مدیره در مدل بیشتر از ۵٪ (۰,۱۳۰) می‌باشد. این نتایج نشان‌دهنده این است که اندازه هیئت مدیره تأثیر معنی‌داری بر سود هر سهم ندارد. بنابراین فرضیه پنجم پژوهش مبنی بر این که بین اندازه هیئت مدیره و سود هر سهم رابطه معنی‌داری وجود دارد رد می‌شود.

نتایج آزمون فرضیه ششم تحقیق

جدول (۳) تحلیل رگرسیون حداقل مربعات معمولی تأثیر متغیرهای مستقل تحقیق (وجود حسابرسی داخلی، دوگانگی پست هیئت مدیره، استقلال هیئت مدیره، استقلال رئیس هیئت مدیره، اندازه هیئت مدیره، دوره تصدی پست هیئت مدیره)، را بر روی متغیر وابسته (سود هر سهم) بدون تأثیر متغیرهای کنترلی نشان می‌دهد. نتایج جدول (۳) تأثیر دوره تصدی رئیس هیئت مدیره را بر روی سود هر سهم به عنوان شاخص مربوط بودن اطلاعات حسابداری نشان می‌دهد به عبارت دیگر، به بررسی و آزمون فرضیه ششم پژوهش یعنی بررسی رابطه

سود هر سهم و دوره تصدی رئیس هیئت مدیره می‌پردازد. همانگونه که ملاحظه می‌شود در این جدول سود هر سهم به عنوان متغیر وابسته و دوره تصدی رئیس هیئت مدیره به عنوان متغیر مستقل محسوب می‌شوند. جدول فوق دارای یک مدل می‌باشد و نشان می‌دهد که سطح معناداری متغیر مستقل یعنی دوره تصدی رئیس هیئت مدیره در مدل بیشتر از ۵٪ (۰,۰۶۳) می‌باشد. این نتایج نشان‌دهنده این است که دوره تصدی رئیس هیئت مدیره تاثیر معنی‌داری بر سود هر سهم ندارد. بنابراین فرضیه ششم پژوهش مبنی بر این که بین دوره تصدی رئیس هیئت مدیره و سود هر سهم رابطه معنی‌داری وجود دارد رد می‌شود. علاوه بر این ضریب تعیین در مدل بدون تاثیر متغیر کنترلی تحقیق (۰,۰۱۷۵) حاکی از این است که بطور تقریبی ۱٪ از تغییرات سود هر سهم توسط متغیرهای مورد استفاده در مدل تعیین می‌شود. سطح معنی‌داری مدل یا آماره F بیشتر از ۵٪ است که نشان‌دهنده آن است که مدل از نظر آماری معنی‌دار نیست.

جدول (۴) نتایج برآورد مدل تحقیق با متغیرهای کنترلی

VALREL = $\alpha + \beta_1 (AUD\_COM) + \beta_2 (R\_DUAL) + \beta_3 (B\_IND) + \beta_4 (B\_SIZE) + \beta_5 (CHAIRNON\_EXE) + \beta_6 (CHAIRTEN) + \beta_7 (SIZE) + \varepsilon$				
سطح معناداری	آماره (t)			مدل
		Coef	Std.Error	
۰,۹۳۹	-۰,۰۸	-۳۳,۹۷۱۲۱	۴۴۱,۸۰۷۸	(Constant)
۰,۷۸۳	-۰,۲۸	-۴۷,۹۰۶۲۵	۱۷۴,۱۱۴۲	دوگانگی پست هیئت مدیره
۱,۴۲	۱,۴۲	۳۸۶,۲۷۸۱	۲۷۲,۶۰۰۴	استقلال هیئت مدیره
۰,۷۶۵	۰,۳۰	۴۵,۱۹۹۸۹	۱۵۱,۲۰۶	استقلال رئیس هیئت مدیره
۰,۱۱۶	۱,۵۸	۱۲۸,۰۱۵۲	۸۱,۲۶۴۰۴	اندازه هیئت مدیره
۰,۸۴۰	۰,۲۰	۱۹,۲۶۸۱۱	۹۵,۱۷۴۳۷	وجود حسابرسی داخلی
۰,۰۵۵	-۱,۹۲	-۲۳,۳۶۲۹۳	۱۲,۱۵۶۷۱	تعداد دوره تصدی رئیس هیئت مدیره
۰,۵۲۹	-۶۳,۰	-۳,۰۰	۴,۷۶	اندازه شرکت
۵۳۸		تعداد مشاهدات		
۱,۴۰		آماره F		
۰,۲۰۱۷		سطح معنی‌داری آماره F		
۰,۰۱۸۲		R-squared		
۰,۰۰۵۲		Adj R-squared		

جدول (۴) تحلیل رگرسیون حداقل مربعات معمولی تاثیر متغیرهای مستقل را بر روی متغیرهای وابسته با تاثیر متغیرهای کنترلی نشان می‌دهد. نتایج جدول (۴) تاثیر وجود حسابرسی داخلی، دوگانگی پست هیئت مدیره، استقلال هیئت مدیره و استقلال رئیس هیئت مدیره، اندازه هیئت مدیره و تعداد دوره تصدی رئیس هیئت مدیره را بر روی سود هر سهم به عنوان شاخص مربوط بودن اطلاعات حسابداری نشان می‌دهد. همانگونه که ملاحظه می‌شود در این جدول سود هر سهم به عنوان متغیر وابسته و وجود حسابرسی داخلی، دوگانگی پست هیئت مدیره، استقلال هیئت مدیره و استقلال رئیس هیئت مدیره، اندازه هیئت مدیره و تعداد دوره تصدی رئیس هیئت مدیره به عنوان متغیرهای مستقل محسوب می‌شوند. داده‌های استخراج شده از مدل حاکی از آن است که سطح معناداری تمام متغیرهای مستقل به غیر از تعداد دوره تصدی پست هیئت مدیره بیشتر از ۰.۵٪ می‌باشد. این نتایج نشان‌دهنده این است که تمام متغیرهای مستقل به غیر از تعداد دوره تصدی پست هیئت مدیره تاثیر معنی‌داری بر سود هر سهم ندارد. بنابراین فرضیه اول تا پنجم با تاثیر متغیر کنترلی پژوهش رد می‌شود. نتایج تحقیق نشان می‌دهد با وجود متغیر کنترلی تحقیق تاثیر قابل توجهی بر روی نتایج استخراج شده تحقیق ندارد. علاوه بر این ضریب تعیین در مدل (۰,۰۱۸۲) حاکی از این است که بطور تقریبی ۱٪ از تغییرات سود هر سهم توسط متغیرهای مورد استفاده در مدل تعیین می‌شود. سطح معنی‌داری مدل یا آماره F بیشتر از ۰.۵٪ است که نشان‌دهنده آن است که مدل از نظر آماری معنی‌دار نیست.

نتیجه‌گیری

در این تحقیق به بررسی رابطه بین ویژگی‌های هیئت مدیره به عنوان مکانیزم‌های داخلی حاکمیت شرکتی و سود هر سهم و قیمت سهام به عنوان شاخص مربوط بودن اطلاعات حسابداری پرداخته شده است. به طور کلی یافته‌های تحلیل رگرسیون این تحقیق حاکی از آن است که ویژگی‌های هیئت مدیره (وجود حسابرسی داخلی، دوگانگی پست هیئت مدیره، استقلال هیئت مدیره و استقلال رئیس هیئت مدیره) تاثیر معنی‌داری بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری ندارند. اگرچه نتایج تحلیل همبستگی نشان از وجود رابطه مثبت و معنی‌داری بین ویژگی‌های هیئت مدیره و مربوط بودن اطلاعات حسابداری دارد. همچنین نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های تحقیق مربوط به ویژگی‌های هیئت مدیره نشان‌دهنده آن است که بین وجود حسابرسی داخلی، دوگانگی پست هیئت مدیره، استقلال هیئت مدیره و استقلال رئیس هیئت مدیره، اندازه هیئت مدیره (بدون تاثیر متغیر کنترل) و سود هر سهم به عنوان شاخص مربوط بودن اطلاعات حسابداری رابطه معنی‌داری وجود ندارد. بدین معنی

که متغیرهای مربوط به هئیت مدیره نمی‌توانند بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری تاثیرگذار باشند. این نتایج برخلاف نتایج بسیاری از تحقیقاتی است که در زمینه مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی و مربوط بودن اطلاعات حسابداری در سایر کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته انجام شده است. از دلایل عدم تاثیر این متغیرها بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری این می‌باشد که نظام حاکمیت شرکتی در ایران نوپا بوده و طی دوره مورد بررسی بستر مناسبی برای اجرای کامل و منظم آن از سوی شرکت فراهم نشده است. همچنین عدم ضمانت اجرایی برای اجرا و اعمال این مکانیزم‌های داخلی به دلیل عملکرد نه چندان مناسب و قوی نهادهای قانون-گذاری و نظارتی از جمله سازمان بورس و اوراق بهادار و سازمان‌ها و شرکت‌های زیرمجموعه بورس اوراق بهادار و عدم وجود سازمانی اختصاصی برای تنظیم قوانین و مقررات در زمینه نظام راهبری شرکتی می‌تواند از دیگر عوامل عدم اثربخشی آیین‌نامه‌های نظام راهبری شرکتی باشد.

نتایج این تحقیق می‌تواند بر ادبیات مربوط به ویژگی‌های هئیت مدیره و سود هر سهم و قیمت سهام به عنوان شاخص‌های مربوط بودن اطلاعات حسابداری و معیارهایی برای کیفیت گزارشگری مالی برای محققین و پژوهشگران قابل توجه، تاثیرگذار و مورد استفاده باشد. از سوی دیگر نتایج برای تصمیمات سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذاران در بورس اوراق بهادار نیز می‌تواند تاثیرگذار باشد چرا که سرمایه‌گذاران در شرکت‌های بورسی می‌توانند با توجه به مثبت یا منفی بودن، و معنی‌دار بودن یا نبودن متغیرهای حاکمیت شرکتی، تصمیمات سرمایه‌گذاری خود را تعدیل نمایند. همچنین یافته‌های این تحقیق نیز می‌تواند برای تدوین کنندگان قوانین و مقررات مربوط به نظام راهبری شرکتی مفید و سودمند واقع شود. برای این با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان به اثربخشی یا عدم اثربخشی متغیرهای نظام راهبری شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی و مربوط بودن اطلاعات حسابداری پی برد و در تدوین مقررات جدید بعدی یا اصلاح مقررات فعلی، به حذف برخی از متغیرهای غیراثربخش اقدام نمود و در جهت تقویت متغیرهای اثربخش گام‌های مفید و موثری برداشت.

منابع

- ۱) احمدپور، احمد، ملکیان، ا.، و کردتبار، حسین. (۱۳۸۸). بررسی تاثیر مدیران غیرموظف و سرمایه‌گذاران نهادی در رفتار مدیریت سود. تحقیقات حسابداری، ۱(۲۱)، ۶۸-۸۷.
- ۲) شرف‌زاده، حمیدرضا، مهرگان، نادر. (۱۳۸۷). اقتصادسنجی پانل دیتا. تهران: انتشارات دانشگاه تهران، مؤسسه تحقیقات تعاون.

- ۳) آذر، عادل، و مؤمنی، منصور. (۱۳۸۱). آمار و کاربرد آن در مدیریت، تهران: انتشارات سمت.
- ۴) توتاخانه، بهنام (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین ترکیب هیئت مدیره با عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد حسابداری، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- ۵) حافظ‌نیا، محمدرضا. (۱۳۸۹) مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، تهران: انتشارات سمت.
- ۶) حساس‌یگانه، یحیی. (۱۳۸۵). حاکمیت شرکتی در ایران. حسابرس، ۳۲، ۳۲-۳۹.
- ۷) رهنمای رودپشتی، فریدون، هبیتی، ف.، طالب‌نیا، ق.، و نبوی چاشمی، س.ع. (۱۳۹۱) ارائه الگوی سنجش تاثیر مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی بر مدیریت سود. حسابداری مدیریت، ۵(۱)، ۷۹-۱۰۰.
- ۸) زراءنژاد، منصور، و انواری، محمد. (۱۳۸۴). کاربرد داده‌های ترکیبی در اقتصادسنجی. بررسی‌های اقتصادی (اقتصاد مقداری فعلی)، ۲(۴)، ۲۱-۵۳.
- ۹) زنجیردار، محمد، امیرحسینی، ز.، و زمانی، م. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین سازوکارهای راهبری شرکت و مدیریت سود در بازار سرمایه ایران. مجله مهندسی مالی و مدیریت پرتفوی، ۳، ۱-۲۱.
- ۱۰) کردتبار، حسین، و رسانیان، امیر. (۱۳۸۹). بررسی رابطه مدیریت سود مبتنی بر کل ارقام تعهدی اختیاری و برخی از ابزارهای نظام راهبری شرکتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. حسابداری مالی، ۲(۶)، ۵۰-۷۲.
- ۱۱) کمیته تدوین استانداردهای حسابداری (۱۳۸۱). استانداردهای حسابداری، تهران، سازمان. حسابرسی، نشریه ۱۶۰

- 12) Aburaya, R.(۲۰۱۲) "The Relationship Between Corporate Governance And Environmental Disclosure": UK Evidence. Doctoral thesis, Durham University. <http://etheses.dur.ac.uk/3456>
- 13) Ahmadvpour, A. & Ghahremani, H. (2009). Investigation the reliability qualitative characteristic of information in earning quality assessing of companies. The Iranian Accounting and Auditing Review, 16(5): 3-20. (in Persian).
- 14) Ali Shah, S. Z., Butt, S. A., & Hassan, A. (2009). Corporate governance and earnings management an empirical evidence form Pakistani listed companies. European Journal of Scientific Research, 26(4), 624-638.
- 15) Andreou, P.C., Antoniou, C., Horton, J., and Louca, C. (2013). "Corporate Governance and Firm-Specific Stock Price Crashes." Available At URL: <Http://Www.Ssrn.Com.5>

- 16) Beshkough, M. & Jahangiri, L. A. (2013). The effect of problem agency of free cash flows on earnings and book values relevance. *The Iranian Accounting and Auditing Review*, 20(1): 35-52. (in Persian).
- 17) DeAngelo, L. (1988). Discussion of Evidence of Earnings Management from the Provision for Bad Debts. *Journal of Accounting Research*, 26, 32-40.
- 18) Dechow, P. M., & Sloan, R. G. (1991). Executive incentives and the horizon problem: An empirical investigation. *Journal of Accounting and Economics*, 14(1), 51-89.
- 19) Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (1995). Detecting Earnings Management. *The Accounting Review*, 70(2), 193-225.
- 20) Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (1996). Causes and Consequences of Earnings Manipulation: An Analysis of Firms Subject to Enforcement Actions by the SEC. *Contemporary Accounting Research*, 13(1), 1-36.
- 21) Gee-Jung, K. (2009). The Value Relevance of Book Values, Earnings and Cash Flows: Evidence from Korea. *International Journal of Business and Management*, 10(4): 28-42.
- 22) Hanlon, D., Navissi, F. & Soepriyanto, G. (2014). The Value Relevance of Deferred Tax Attributed to Asset Revaluations. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 14(2): 1-42.
- 23) Harris, T.S. & Ohlson, J.A. (1990). Accounting disclosures and the market's valuation of oil and gas properties: evaluation of market efficiency and functional fixation. *Accounting Review*, 65(4): 764-781.
- 24) Hemmatfar, M. & Moghadasi, M. (2013). Investigation of disclosure quality (reliability and timeliness) on stock value. *The Iranian Accounting and Auditing Review*, 20(2): 133-147. (in Persian)
- 25) Katmun, N (2012) "Disclosure Quality Determinants And Consequences": durham theses, durham university. <http://etheses.dur.ac.uk/4930>
- 26) Kevin, C.K.L., Heibatollah, S. & Haiyan, Zh. (2013). Change in the value relevance of accounting information over time: Evidence from the emerging market of china. *Journal of Contemporary Accounting & Economic*, 9(1): 123-135.
- 27) Khoddampour, A. & TorkzadehMahani, A. (2011). Tax and conservatism in financial reporting, and the value relevance of accounting data. *Financial Accounting Researches*, 3(3): 127-145. (in Persian).
- 28) Mattias, H. & Leif-Atle, B. (2014). Changes in the value relevance of goodwill accounting following the adoption of IFRS 30 *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 14(2): 1-38.
- 29) Mehrani, S., FaalGhayoumi, A. & Moradi, M. (2012). Relationship among Corporate ownership, Concentrated institutional ownership and value relevance of accounting data. *Journal of Accounting Knowledge*, 3(11): 31-55. (in Persian)

- 30) Moinoadin, M., Tabatabaeinasab, Z. & Zarezadeh, Z. (2012). The effect of setting and implement of national accounting standards on value relevance of accounting information. *Journal of Empirical Research in Accounting*, 3(1): 130-140. (in Persian)
- 31) Riahi Belkaoui, A. (2010). *Accounting Theory*. Tehran: Terme. (in Persian)
- 32) Sible, K. (2013). The impact of IFRS on the Value Relevance of Accounting Information: Evidence From Turkish Firms. *International Journal of Economics and Finance*, 5(4): 71-80.
- 33) William, R. S. (2007). *Financial Accounting Theory*. Tehran: Terme. (in Persian)
- 34) Xiao-Jun, Zh. (2012). Information relevance, reliability and disclosure. *Rev Account Stud*, 17(2): 189-226.